

Onderwerp: Maatregelen waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen

Dossiernummer: 1038

Gevraagd besluit:

1. Het maatregelenpakket voor de verbetering van de waterhuishouding in de Broekpolder, te weten:
 - Het graven van een kwelsloot om te voorkomen dat verontreinigd kwelwater in de vispaaiplaats loopt,
 - Het aanbrengen van een duiker onder een voetpad,
 - Het water uit de kwelsloot via een gemaal terugbrengen in het vak waar de oppervlaktewater-zuivering werkt en
 - De huidige afvoerroute zal op twee plaatsen worden afgesloten.vast te stellen;
2. Het investeringsplan voor het maatregelenpakket waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen ter grootte van € 396.000 vast te stellen;
3. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 360.000 beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van het maatregelenpakket waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen.

1. Probleemstelling - context

De Broekpolder in Vlaardingen is een gebied waar op grote schaal bodemverontreiniging aan de orde is. Deze verontreinigingen komen ook in het oppervlaktewater voor. Ook de vispaaiplaats in de Vlaardingervaart, die daar enkele jaren geleden is aangelegd, wordt deels gevoed met het verontreinigde oppervlaktewater.

Al enkele jaren loopt er een proces om te komen tot een verbetering van de bodem- en de waterkwaliteit in de Broekpolder. Een deel van de Broekpolder wordt gesaneerd. Voor een gebied dat niet worden gesaneerd, maar wel een slechte waterkwaliteit kent, wordt voorgesteld de waterhuishouding aan te passen.

Samen met de gebiedspartijen in de Broekpolder wordt er toegewerkt naar een afsprakenkader voor de verbetering van de bodem- en oppervlaktewaterkwaliteit in en om de Broekpolder. Het pakket van 4 maatregelen vormen de bijdrage van Delfland hierin.

De maatregelen zijn in het kort:

- Het graven van een kwelsloot om te voorkomen dat verontreinigd kwelwater in de vispaaiplaats loopt,
- Het aanbrengen van een duiker onder een voetpad,
- Het water uit de kwelsloot via een gemaal terugbrengen in het vak waar de oppervlaktewater-zuivering werkt en
- De huidige afvoerroute zal op twee plaatsen worden afgesloten.

2. Beoogd effect

De ingreep in de waterhuishouding heeft direct een positief effect op de waterkwaliteit en op de werking van de vispaaiplaats bij de Broekpolder.

3. Kernboodschap

Er ligt nu een kans om de water(bodem)kwaliteit in de Broekpolder te verbeteren. Onder leiding van de Provincie Zuid-Holland en de gemeente Vlaardingen wordt samen met de

andere partijen (Federatie Broekpolder, Staatsbosbeheer, Delfland en de Golfclub Broekpolder) een afsprakenkader ontwikkeld met concrete maatregelen.

De voorgestelde maatregelen zorgen ervoor dat er minder verontreiniging buiten de Broekpolder zich verspreidt en onder andere in de vispaaiplaats in de Vlaardingervaart terecht komt. Hiermee hebben de maatregelen een direct positief effect op de ecologische waterkwaliteit in het KRW waterlichaam van de Westboezem.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In 2007 heeft Delfland het waterbeheer van de Broekpolder (en andere polders in Vlaardingen) overgenomen van de gemeente Vlaardingen, middels de herpolderovereenkomst. Daarmee is ook de bediening van de oppervlaktewater-zuivering in de Broekpolder in handen van Delfland gekomen. Hiermee is Delfland een directbetrokkene geworden bij de problematiek die in de Broekpolder speelt (naast de gebruikelijke rol van waterbeheerder).

In april 2016 is de Verenigde Vergadering middels een brief op de hoogte gesteld van de toenmalige stand van zaken.

In september 2018 is de Verenigde Vergadering nogmaals middels een brief op de hoogte gesteld van de actuele stand van zaken.

5. Regelgeving en Beleid

Er zijn twee belangrijke kaders van toepassing:

1. De Wet Bodembescherming: deze regelt de verantwoordelijkheden en bevoegd gezag relaties bij het optreden van bodemverontreiniging. Deze wet kent een zeer beperkte link met de overige waterwetgeving en deze ziet eigenlijk alleen op verontreinigde waterbodems (bagger).

In de Wet Bodembescherming ligt de bevoegd gezag rol bij de Provincie. De eigenaren (in deze de gemeente Vlaardingen en Staatsbosbeheer) zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de sanering. Omdat beide eigenaren niet schuldig zijn aan de verontreiniging en de schuldaansprakelijkheid van de veroorzaker verjaard is, is er Rijksgeld beschikbaar om hen te ondersteunen bij de sanering van de gronden. Dit Rijksgeld wordt via de Provincie toegekend. Delfland is hier verder niet financieel bij betrokken.

De Provincie Zuid-Holland heeft in 2011 een beschikking vastgesteld waarin is vastgelegd dat de verontreiniging in de Broekpolder ernstig is en 'met spoed te saneren' is. Dit houdt in dat er voor 2021 gesaneerd moet zijn of in ieder geval een vastgesteld saneringsplan is opgesteld. Voor de Broekpolder wordt op dit moment een saneringsplan opgesteld. Het is de bedoeling dat eind 2018 een afsprakenkader gereed is waarin afgesproken wordt wie welke rol gaat spelen in de verdere uitvoering van de sanering en op hoofdlijnen ook welke financiële kaders er zijn.

Voor Delfland zijn alleen de vier voorgenomen maatregelen en het verbeteren van het functioneren van de oppervlaktewater-zuivering (zie ook onder 14 toelichting) onderdeel van dit afsprakenkader.

2. De Kaderrichtlijn Water: deze schrijft een kader voor waaraan de waterlichamen uiterlijk in 2027 dienen te voldoen. Voor overige wateren (het water in de Broekpolder) geldt minimaal een standstill beginsel als het gaat over de waterkwaliteit.

6. Financiën

Voor de vier maatregelen is een schetsontwerp opgesteld met een daarbij behorende SSK raming. De samenvatting van deze raming is in bijlage 1 opgenomen.

Nr.	Naam	Investeringsplan	Krediet	Onvoorzien
702059	Maatregelenpakket Waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen	€ 396.000	€ 360.000	€ 36.000

De kosten worden in grote mate bepaald door het werken in vervuilde grond, die overal aanwezig is in de Broekpolder, zie ook paragraaf 10.

Het is de bedoeling dat deze maatregelen in een UAV-GC contract worden uitgevoerd. Hierdoor wordt het ontwerp en de uitvoering in één keer op de markt gezet en wordt er direct een uitvoeringskrediet aangevraagd, in plaats van eerst een ontwerp krediet.

Naar verwachting zullen de werkzaamheden in 2020 worden voorbereid en uitgevoerd. Zij zullen dan ook in de begroting van dat jaar worden opgenomen in het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "Waterkwantiteit".

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2021 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "Waterkwantiteit" en bedragen, gedurende 20 jaar, gemiddeld € 24.600.

7. Duurzaamheid

De maatregelen zijn erop gericht een waterstroom die nu ongezuiverd het gebied van de Broekpolder verlaat om te leiden via de al aanwezige oppervlaktewaterzuivering. Hiermee wordt voorkomen dat verontreinigingen zich verder verspreiden in de KRW waterlichamen.

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: De sanering van de bodem gaat niet door op korte termijn

De sanering van zo'n grote (de Broekpolder is in totaal 350 ha) locatie is voor alle partijen op meerdere vlakken uitdagend. Het is niet ondenkbaar dat het hele proces om te komen tot de bodemsanering toch ergens stopt.

In het te saneren gebied zal na het ophogen een geheel nieuw watersysteem worden aangelegd. Delfland is hier nauw bij betrokken om de bodemsanering ook een positief effect te laten hebben op het watersysteem. Niet alleen op de waterkwaliteit, maar ook dat er voldoende waterberging ontstaat en dat het nieuwe watersysteem ook goed en gemakkelijk te onderhouden is. Mocht de sanering niet doorgaan, dan zal er dus ook geen nieuw watersysteem in dit gebied worden aangelegd. In deze situatie blijft het watersysteem ook in de huidige slechte staat, zowel kwantitatief als kwalitatief. Echter: de sanering is verplicht in

het kader van de Wet Bodembescherming en zal dus op een of andere manier toch vorm moeten krijgen, dit kan echter ook door een administratieve handeling waarbij de urgentie van de sanering vervalst. In dat geval zijn de grondeigenaren volledig zelf verantwoordelijk voor de sanering in de toekomst, ook financieel.

Beheersmaatregel: Juist omdat Delfland maatregelen neemt buiten de te saneren vakken, kan Delfland deze maatregelen onafhankelijk uitvoeren van het saneringsplan voor de rest van de Broekpolder. De maatregelen hebben, onafhankelijk van de sanering, altijd een positief effect omdat er verontreinigde waterstromen over de oppervlaktewater-zuivering worden gevoerd. Mocht de sanering in zijn geheel geen doorgang vinden, kan Delfland deze maatregelen alsnog heroverwegen.

Risico: *Werken met verontreinigde grond leidt tot meerkosten*

Aangezien de bodem in de gehele Broekpolder is verontreinigd, zal ook de uitkomende grond bij het graven van de kwelsloot verontreinigd zijn. Meestal is dit een kostenverhogende factor in een project, omdat de uitkomende grond afgevoerd moet worden.

Beheermaatregel:

Gezien het feit dat de omliggende grond van een gelijke (slechte) kwaliteit is, wordt overleg gevoerd met gemeente Vlaardingen en DCMR om de uitkomende grond in de nabijheid binnen de polder te verwerken. Dit moet nog getoetst worden aan de wet- en regelgeving. Voor het geval dit niet mogelijk is, is een stelpost in de raming opgenomen.

11. Communicatie (in- en extern)

De voorgestelde maatregelen vormen de inbreng van Delfland in het afsprakenkader over de sanering van de Broekpolder. Met alle gebiedspartijen wordt gezamenlijk een communicatieplan opgesteld.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling van het investeringsplan door de Verenigde Vergadering kan Delfland het afsprakenkader met alle gebiedspartijen ondertekenen.

13. Bevoegd orgaan

Ingevolge artikel 99 e.v. is de Verenigde Vergadering bevoegd tot het vaststellen van investeringsplannen en het verstrekken van kredieten.

14. Toelichting

De aard van de verontreiniging en de sanering ervan

Er zijn drie verschillende soorten risico's die kunnen spelen bij bodemverontreiniging: ecologisch risico, verspreidingsrisico en humaan risico. Het vastgestelde risico van de bodemverontreiniging in de Broekpolder is een ecologisch risico.

Onder dit ecologisch risico wordt verstaan dat bodemdieren de gifstoffen uit de bodem in hun lichaam kunnen opnemen. Als dit niet direct voor hen dodelijk is, dan kan dit alsnog via doorvergiftiging het geval zijn voor 'hogere' dieren uit de voedselketen zoals vogels. Vogels die veel bodemdieren eten kunnen de gifstoffen accumuleren, waarna ze hierdoor bijvoorbeeld onvruchtbaar raken of sterven.

Het is niet van tevoren een uitgemaakte zaak dat de *gehele* Broekpolder gesaneerd wordt: er is een grote heterogeniteit in de verontreiniging van de bodem. De vastgestelde opgave is om het ecologisch risico voldoende te verminderen met alleen de sanering van de meest vervuilde

delen van de Broekpolder. Het gaat dus niet om het *volledig wegnemen* van het risico, maar het *voldoende verminderen* van het risico.

De Broekpolder is bij het opspuiten van het havenslib opgedeeld in zogenoemde spuitvakken. Het ligt in de lijn der verwachting dat alleen de meest vervuilde vakken zullen worden gesaneerd. Dit zijn de vakken 5, 7, 8 en 13N, zie onderstaand kaartje.

Figuur 1: Broekpolder Vlaardingen met zwart gearceerd de te saneren vakken

Lopend gebiedsproces

Met het oog op de sanering van de Broekpolder is door de Provincie Zuid-Holland en Vlaardingen een gebiedsproces opgestart. Hierbij zijn de Provincie Zuid-Holland, de gemeente Vlaardingen, DCMR, Staatsbosbeheer, de Federatie Broekpolder, de Cooperatieve Vereniging Broekpolder, De Golfclub Broekpolder, Delfland en Natuurmonumenten betrokken.

Gezamenlijk wordt gewerkt aan een saneringsonderzoek, een saneringsplan en een herinrichtingsplan. Ook wordt er gekeken naar de bruikbaarheid van het gebied tijdens de sanering, een nieuw watersysteem (voor schoon water en een robuust systeem) en het beperken van overlast (door verkeersbewegingen) tijdens de werkzaamheden.

Voor de sanering is de Provincie Zuid-Holland het bevoegd gezag. De grondeigenaren (de gemeente Vlaardingen en Staatsbosbeheer) zijn verantwoordelijk voor de *uitvoering* van de sanering. Met de sanering van de bodem is naar verwachting een bedrag van circa 15 miljoen euro gemoeid. Een groot deel van de kosten voor de sanering worden gedekt door de Provincie Zuid-Holland, die daar vanuit het Rijk gelden voor ontvangt. Voor Delfland zijn met de sanering geen kosten gemoeid.

Na de sanering dient het gebied opnieuw ingericht te worden, hiervoor staan de gebiedseigenaren aan de lat. Hierbij wordt een nieuw watersysteem ingericht op een schonere bodem. Voor het waterbeheer zitten hier veel voordelen aan:

1. De waterkwaliteit kan hierdoor sterk verbeteren omdat het water niet meer met de verontreinigde grond in aanraking komt.
2. Door een slim ontwerp kan het nieuwe watersysteem beter worden onderhouden dan in de huidige situatie. Dit kan kostenbesparend werken voor alle partijen die een onderhoudsplicht hebben aan het watersysteem in de Broekpolder.
3. Het is zeer wel mogelijk dat de huidige oppervlaktewater-zuivering veel minder water hoeft te verwerken na de sanering, wat ook voor Delfland tot een kostenreductie leidt.

Het gebiedsproces kent diverse uitdagingen om alle partijen mee te krijgen. Van alle partijen wordt een bijdrage gevraagd (samen uit samen thuis). Elke bijdrage vergroot de kans om het gehele project succesvol te kunnen doorlopen. Dit geldt ook voor Delfland: een actieve houding vanuit Delfland, zowel als personele inzet als ook financieel, zorgt voor meer commitment bij de andere partijen om dit project tot een succes te maken. De houding van Delfland kan in deze als een vliegwiel fungeren om veel meer fondsen aan te boren.

Beoogd wordt om nog voor de verkiezingen van maart 2019 een afsprakenkader met alle partijen te ondertekenen. De maatregelen in dit voorstel vormen de bijdrage van Delfland in dit afsprakenkader. Delfland heeft er voor gekozen om niet actief in de bodemsanering te participeren, maar maatregelen te kiezen die buiten de bodemsanering om uitgevoerd kunnen worden. Hiermee wordt voorkomen dat Delfland medeverantwoordelijk wordt voor een bodemsanering waar zij geen rol in heeft en ook niet in wil hebben. Bovendien is het altijd duidelijk dat de kosten die hiermee gemoeid zijn ook daadwerkelijk aan maatregelen in het watersysteem worden besteed.

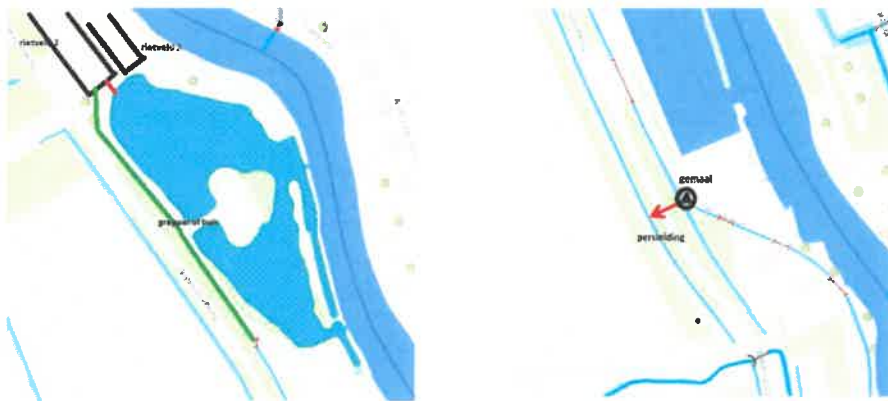
Uit te werken maatregelen

In de Broekpolder is een installatie aanwezig die een deel van het oppervlaktewater van de Broekpolder zuivert van de daarin aanwezige bestrijdingsmiddelen. Delfland bedient en onderhoudt deze oppervlaktewater-zuivering. Het is de bedoeling dat deze oppervlaktewater-zuivering alleen het water zuivert dat het meest verontreinigd is. Op dit moment wordt het water uit de vakken 5 en 7 en ook van de Golfbaan gezuiverd. Het water van de Golfbaan is echter minder verontreinigd dan dat van de vakken 5 en 7. Dit water zal dan ook zeer binnenkort door de Golfclub worden omgeleid via een andere route. Hierdoor ontstaat er ruimte bij de oppervlaktewater-zuivering om andere gebieden erop aan te sluiten.

Aan de oostzijde van de Broekpolder (vak 13Z, zie ook het kaartje hiervoor) ligt een vispaaiplaats die door Delfland in het kader van de KRW is aangelegd. Bij de aanleg van deze vispaaiplaats is de kwelsloot die het kwelwater van onderaan de waterkering opving verdwenen. In dit kwelwater zijn hoge concentraties verontreiniging aangetroffen. Dit water loopt nu de vispaaiplaats in, zonder zuivering.

Voorgesteld wordt om hier alsnog een kwelsloot te graven en te verbinden met de kwelsloot die verderop wel aanwezig is. Het water uit de kwelsloot wordt dan via een gemaal teruggebracht in het vak waar de oppervlaktewater-zuivering staat. De huidige afvoer vanuit een rietveld naar de vispaaiplaats en de overige afvoer richting het stedelijk gebied van Vlaardingen zal dan worden afgedamd.

Vanwege het directe belang dat Delfland heeft bij de werking van dit gemaal zal deze naar alle waarschijnlijkheid ook door Delfland worden bediend. De watergangen zijn onderdeel van het secundaire systeem en zullen onderhouden worden door de grondeigenaar (de gemeente Vlaardingen).

Omdat de Kaderrichtlijn uitgaat van minimaal een stand still beginsel, kunnen we de eigenaar van deze gronden niet dwingen om deze maatregelen uit te voeren. Ook zal de bodem in deze gebied niet meer worden gesaneerd.

15. Bijlagen

1. Samenvatting SSK raming maatregelen Broekpolder Vlaardingen (vertrouwelijk)

stand van zaken bodemverontreiniging en sanering Broekpolder Vlaardingen

Dossiernummer : 1038

Vergaderdatum : 20 december 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 13 november 2018, dossiernummer 1038;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en watersysteem;

overwegende dat:

- de voorgestelde maatregelen een direct positief effect hebben op de waterkwaliteit in het algemeen en
- voor de vispaaiplaats bij de Broekpolder in het bijzonder en
- omdat de andere gebiedspartijen zorgdragen voor een grote verbetering in het watersysteem, zowel kwantitatief als kwalitatief,

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet
- alle andere wetgeving (zoals KRW, NBW, verordening Zuid-Holland, delegatiebesluit etc.;

Besluit:

1. Het maatregelenpakket voor de verbetering van de waterhuishouding in de Broekpolder, te weten:
 - Het graven van een kwelsloot om te voorkomen dat verontreinigd kwelwater in de vispaaiplaats loopt,
 - Het aanbrengen van een duiker onder een voetpad,
 - Het water uit de kwelsloot via een gemaal terugbrengen in het vak waar de oppervlaktewater-zuivering werkt en
 - De huidige afvoerroute zal op twee plaatsen worden afgesloten.vast te stellen;
2. Het investeringsplan voor het maatregelenpakket waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen ter grootte van € 396.000 vast te stellen;
3. Het uitvoeringskrediet ter grootte van € 360.000 beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van het maatregelenpakket waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 20 december 2018.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt